

Finanční arbitr

Legerova 1581/69, 110 00 Praha 1 – Nové Město, Tel. +420 257 042 094,
ID datové schránky: qr9ab9x, e-mail: arbitr@finarbitr.cz, <https://www.finarbitr.cz>

Navrhovatel

Zástupce

JUDr. Jaroslav Novák, Ph.D.
advokát
IČO 668 49 331
Trojanova 2022/12
Nové Město
12000 Praha 2

Instituce

Allianz pojišťovna, a.s.
IČO 471 15 971
Ke Štvanici 656/3
Karlín
18600 Praha 8

Č. j. FA/SR/ZP/986/2017 - 7
Praha 19. 7. 2018

N á l e z

Finanční arbitr příslušný k rozhodování sporů podle § 1 odst. 1 zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o finančním arbitrovi“), rozhodl v řízení zahájeném dne 20. 9. 2017 podle § 8 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi na návrh Navrhovatele proti Instituci vedeném podle tohoto zákona a zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, o zaplacení částky ve výši 21.033 Kč s příslušenstvím z pojistné smlouvy č. ■■■, takto:

Návrh se podle § 15 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi zamítá.

1 Podmínky řízení

Finanční arbitr zjistil, že dne 7. 2. 2006 podepsal Navrhovatel návrh na uzavření investičního pojištění Globalinvest (dále jen „Návrh na uzavření pojistné smlouvy“), který Instituce akceptovala jako pojistnou smlouvu č. ■■■ (dále jen „Pojistná smlouva“). Pojistnou smlouvou si Navrhovatel a Instituce sjednali investiční životní pojištění s počátkem pojištění od 1. 3. 2006 a pojistnou dobou 25 let, s pojištěním pro případ smrti nebo dožití.

Finanční arbitr nezjistil, že by se součástí Pojistné smlouvy nestaly všeobecné pojistné podmínky pro pojištění osob VPP s platností ode dne 1. 1. 2005 (dále jen „Všeobecné pojistné podmínky“) a zvláštní pojistné podmínky pro pojištění Globalinvest verze 04/01.01.2005 (dále jen „Zvláštní pojistné podmínky“), (Všeobecné pojistné podmínky a Zvláštní pojistné podmínky dohromady též jako „Pojistné podmínky“), protože Návrh na uzavření pojistné smlouvy obsahuje Navrhovatelem podepsané prohlášení: „*Potvrzuji, že před uzavřením smlouvy jsem obdržel/a VPP a ZPP verzi 04/01.01.2005...*“.

Pojistná smlouva je smlouvou o životním pojištění ve smyslu § 54 a násl. zákona č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pojistné smlouvě“), resp. ve znění účinném v době uzavření Pojistné smlouvy.

Ze shromážděných podkladů finanční arbitr nezjistil, že by Navrhovatel Pojistnou smlouvou neuzavřel jako spotřebitel, tedy fyzická osoba, která nejedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti, jak ho definují hmotněprávní předpisy. Navrhovatel jako spotřebitel

může být účastníkem řízení před finančním arbitrem, neboť jsou splněny podmínky stanovené v § 1 odst. 1 písm. e) ve spojení s § 3 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi.

Finanční arbitr z obchodního rejstříku zjistil, že Instituce je pojišťovnou a podle Pojistné smlouvy i pojistitelem, může tedy být účastníkem řízení před finančním arbitrem, neboť jsou splněny podmínky stanovené v § 1 odst. 1 písm. e) ve spojení s § 3 odst. 1 písm. e) zákona o finančním arbitrovi.

K rozhodování sporu mezi Navrhovatelem a Institucí je finanční arbitr příslušný, neboť se jedná o spor mezi spotřebitelem a pojistitelem při nabízení a poskytování životního pojištění ve smyslu § 1 odst. 1 písm. e) zákona o finančním arbitrovi, když k rozhodování tohoto sporu je podle § 7 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský soudní řád“), dána pravomoc českých soudů.

2 Tvrzení Navrhovatele

Navrhovatel tvrdí, že Pojistná smlouva je neplatná, protože nesjednává pojištění, z důvodu neurčitosti, neboť je neurčité ujednání o rozsahu pojistného plnění. Navrhovatel je přesvědčen, že ujednání o akumulovaném a jeho úročení jsou neplatná, neboť se přičí dobrým mravům. Ujednání o poplatcích v Pojistné smlouvě jsou neplatná z důvodu neurčitosti.

Navrhovatel požaduje po Instituci vyplacení částky ve výši 21.033 Kč, zjištěného jako rozdíl mezi zaplaceným pojistným a odkupným, včetně příslušenství, ve výši zákonného úroku z prodlení z přijatého bezdůvodného obohacení.

Navrhovatel namítá, že námitka promlčení, kterou vznesla Instituce, je v rozporu s dobrými mravy, protože Pojistná smlouva je neplatná pouze z důvodu na straně Instituce a že zánik nároku Navrhovatele v důsledku promlčení by byl pro Navrhovatele nepřiměřeně tvrdým postihem. Navrhovatel dovozuje, že Instituce se snažila úmyslně obejít regulaci poskytování investičních služeb, aby je mohla pod formou pojistných smluv za účelem dosažení většího zisku bez převzetí jakéhokoliv rizika poskytovat i jako pojišťovna a námitku promlčení je tak vznesena subjektem, který není v dobré míře.

3 Tvrzení Instituce

Instituce potvrzuje, že s Navrhovatelem uzavřela Pojistnou smlouvu a že pojištění zaniklo ke dni 31.3.2012. Vyplacené odkupné bylo následně převedeno na novou pojistnou smlouvu, dle požadavků Navrhovatele.

Instituce odmítá nárok Navrhovatele, který vznesl v řízení před finančním arbitrem, a vznáší námitku promlčení všech nároků Navrhovatele. Instituce vznáší námitku promlčení práva na vydání bezdůvodného obohacení pro případ, že by finanční arbitr posoudil Pojistné smlouvy nebo jejich části jako neplatné a pro nárok na náhradu škody. Instituce argumentuje, že počátek běhu promlčecí lhůty podle § 106 a § 107 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „starý občanský zákoník“), je spojen se zánikem pojištění, tedy se dnem 31.3.2012 a Navrhovatel podal návrh na zahájení řízení před finančním arbitrem až po více než dvou letech od ukončení Pojistné smlouvy, která je rovna subjektivní promlčecí době. Stejně tak uplynula i objektivní promlčecí lhůta podle § 107 odst. 2 občanského zákoníku.

4 Jednání o smíru

Finanční arbitr v souladu s § 1 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi vyzval účastníky řízení ke smírnému vyřešení sporu. Smírného řešení se nepodařilo finančnímu arbitrovi dosáhnout.

5 Právní posouzení

Finanční arbitr podle § 12 odst. 1 a 3 zákona o finančním arbitrovi rozhoduje podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, nestranně, spravedlivě a bez průtahů a pouze na základě skutečností zjištěných v souladu se zákonem o finančním arbitrovi a zvláštními právními předpisy. Finanční arbitr při svém rozhodování vychází ze skutkového stavu věci a volně hodnotí shromážděné podklady.

Finanční arbitr při rozhodování aplikuje rozhodné psané právo, posuzuje všechny shromážděné podklady samostatně i ve vzájemné souvislosti s přihlédnutím k předmětu projednávaného sporu. Finanční arbitr se tam, kde je to možné, opírá a odvolává na relevantní ustálenou judikaturu obecných soudů nebo Ústavního soudu. Finanční arbitr tak činí proto, aby jeho rozhodnutí bylo věcně a právně správné a přesvědčivé pro obě strany sporu, a zároveň i pro soud, který bude případně na základě žaloby kterékoli strany sporu rozhodnutí finančního arbitra přezkoumávat, rozhodnutí finančního arbitra jako správné potvrdil a žalobu proti němu zamítl.

Předmětem sporu mezi Navrhovatelem a Institucí je oprávněnost nároku Navrhovatele na vydání bezdůvodného obohacení ve výši 21.033 Kč z Pojistné smlouvy.

5.1 *Skutková zjištění*

Finanční arbitr ze shromážděných podkladů zjistil, že

- a) Navrhovatel s Institucí uzavřeli Pojistnou smlouvu s počátkem pojištění od 1. 3. 2006;
- b) pojištění sjednané Pojistnou smlouvou zaniklo ke dni 31. 3. 2012 na základě výpovědi Navrhovatele ze dne 1. 3. 2012;
- c) Instituce vyplatila Navrhovateli odkupné ve výši 37.724 Kč.

5.2 *Rozhodná právní úprava*

Pojistnou smlouvu uzavřeli Navrhovatel a Instituce za účinnosti zákona o pojistné smlouvě. Podle § 1 odst. 2 zákona o pojistné smlouvě platí, že „*[n]ejsou-li některá práva a povinnosti účastníků soukromého pojištění upravena tímto zákonem nebo zvláštním právním předpisem, řídí se občanským zákoníkem.*“

Podle § 3028 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „nový občanský zákoník“), který s účinností od 1. 1. 2014 nahradil starý občanský zákoník a v oblasti poskytování soukromého pojištění i zákon o pojistné smlouvě platí, že se tímto zákonem (novým občanským zákoníkem) „*řídí práva a povinnosti vzniklé ode dne nabytí jeho účinnosti*“ a podle odstavce 3 platí, že se právní poměry, na které se nevztahuje odstavec druhý (práva osobní, rodinná a věcná) a „*vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé, včetně práv a povinností z porušení smluv uzavřených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona*“ řídí dosavadními právními předpisy, tedy zákonem o pojistné smlouvě a starým občanským zákoníkem.

Podle § 3036 nového občanského zákoníku platí, že se podle dosavadních právních předpisů až do svého zakončení posuzují i lhůty a doby, které začaly běžet přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

Rozhodnou právní úpravou je tedy zákon o pojistné smlouvě a starý občanský zákoník.

5.3 *Námítka promlčení*

Před posouzením sporných nároků Navrhovatele musel finanční arbitr posoudit důvodnost námítky promlčení, kterou vnesla Instituce.

Pokud se totiž nárok Navrhovatele ukáže jako promlčený, nebude účelné zjišťovat nárok samý, resp. posuzovat jednotlivé namítané důvody neplatnosti Pojistné smlouvy, když by následně finanční arbitr uplatněný nárok Navrhovatelé nemohl pro vznesenou námitku promlčení přiznat.

Finanční arbitr v této souvislosti odkazuje na závěry Nejvyššího soudu v rozhodnutí ze dne 29. 8. 2007, sp. zn. 26 Odo 683/2006, že „[n]elze totiž přehlédnout, že podle ustálené judikatury (srov. stanovisko bývalého Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 26. dubna 1983, zn. Sc 2/83, uveřejněné pod č. 29 v sešitě č. 9 - 10 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, od něhož soudní praxe dosud odklon nezaznamenala) dovolá-li se dlužník odůvodněné námitky promlčení, soud žalobu zamítne, aniž by zkoumal, zda uplatňované právo věřitele vůbec existuje či nikoliv“.

Finanční arbitr odkazuje i na závěry Nejvyššího soudu v rozhodnutí ze dne 13. 12. 2007, sp. zn. 33 Odo 896/2006, že „[D]ovolá-li se účastník občanského soudního řízení promlčení, nemůže soud promlčené právo (nárok) přiznat; návrh na zahájení řízení v takovém případě zamítne. Jestliže je v řízení uplatněna námitka promlčení, je na soudu, aby se v souladu se zásadou hospodárnosti řízení obsaženou v § 6 o. s. ř. přednostně zabýval otázkou promlčení práva, pokud to vede rychleji a účinněji k vydání rozhodnutí ve věci samé, a nikoliv nárokem samým.“ Finanční arbitr nevylučuje, že v některých případech může být účelnější zabývat se podstatou uplatněného nároku před posouzením námitky promlčení, jde však spíše o případy, kdy je nárok zjevně nedůvodný (srov. rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 28. 2. 2016, sp. zn. IV. ÚS 2207/14, kde Ústavní soud nezjistil příčinnou souvislost mezi porušením právní povinnosti a vznikem škody, považoval tedy za nadbytečné zabývat se promlčením nároku, když nárok sám nebyl dán).

Finanční arbitr odkazuje na závěry Nejvyššího soudu ČSSR ve stanovisku ze dne 26. 4. 1983, sp. zn. Sc 2/83, že „Účelem občanského soudního řízení týkajícího se práva na náhradu škody je totiž rozhodnout na základě účelně a hospodárně zjištěného skutkového stavu, zda lze žalobnímu nároku vyhovět či nikoli, tedy rozhodnout, zda právo na náhradu škody je soudně vynutitelné. Je-li tato vynutitelnost odvrácena důvodnou námitkou promlčení, nemůže být již z tohoto důvodu uplatněné právo na náhradu škody soudem přiznáno. Zásada hospodárnosti řízení musí vést v takovém případě soud k tomu, aby se přednostně zabýval jen otázkou promlčení práva, pokud to vede rychleji a účinněji k vydání rozhodnutí ve věci samé. Opačný závěr by znamenal, že by soud měl provádět důkazy ohledně odpovědnosti za škodu nebo její výše přesto, že by bylo zjištěno, že by právo na náhradu škody, pokud by bylo dáno, bylo promlčeno. Soud by tedy měl provádět svědecké, znalecké a jiné dokazování a tím případně zvyšovat náklady řízení jenom proto, aby v odůvodnění svého rozhodnutí mohl uvést, že pro promlčení zamítá přesně zjištěné právo na náhradu škody, popřípadě uvést přesnou výši této škody. Výsledek, tedy zamítnutí žaloby pro promlčení práva na náhradu škody, by ovšem byl stejný. Takový postup by byl v rozporu s ustanovením § 6 o.s.ř., zejména se zásadou hospodárnosti řízení vyplývající z tohoto ustanovení.“

5.4 Promlčení práva na vydání bezdůvodného obohacení

Právo namítat absolutní neplatnost právního úkonu se nepromlčuje. Finanční arbitr posuzuje absolutní neplatnost Pojistné smlouvy z úřední povinnosti.

Finanční arbitr posuzuje nárok Navrhovatele jako žalobu na plnění a protože Navrhovatel neprokázal, že by měl naléhavý právní zájem na samotném určení neplatnosti Pojistné smlouvy (viz níže), bylo by v rozporu se zásadou procesní ekonomie posuzovat platnost Pojistné smlouvy, resp. posuzovat jednotlivé namítané důvody neplatnosti, je-li nárok Navrhovatele na vydání bezdůvodného obohacení promlčený.

Promlčení práva na vydání bezdůvodného obohacení upravuje § 107 starého občanského zákoníku, že „(1) Právo na vydání plnění z bezdůvodného obohacení se promlčí za dva roky ode dne, kdy se oprávněný dozví, že došlo k bezdůvodnému obohacení a kdo se na jeho

úkor obohatil. (2) Nejpozději se právo na vydání plnění z bezdůvodného obohacení promlčí za tři roky, a jde-li o úmyslné bezdůvodné obohacení, za deset let ode dne, kdy k němu došlo. (3) Jsou-li účastníci neplatné nebo zrušené smlouvy povinni vzájemně si vrátit vše, co podle ní dostali, přihlédne soud k námitce promlčení jen tehdy, jestliže by i druhý účastník mohl promlčení namítat.“

K posouzení počátku běhu subjektivní promlčecí lhůty odkazuje finanční arbitr na ustálenou soudní judikaturu, např. na závěry Nejvyššího soudu v rozhodnutí ze dne 4. 12. 2013, sp. zn. 28 Cdo 539/2012, že „[P]ro posouzení počátku běhu subjektivní promlčecí doby dle § 107 odst. 1 obč. zák. je rozhodný okamžik, v němž se oprávněný v konkrétním případě skutečně dozví o tom, že došlo na jeho úkor k získání bezdůvodného obohacení a kdo je získal, tedy subjektivní moment, v němž se oprávněný dozví takové okolnosti, které jsou relevantní pro uplatnění práva na vydání bezdůvodného obohacení u soudu [.....] Vědomostí se míní znalost takových skutkových okolností, z nichž lze odpovědnost za bezdůvodné obohacení dovodit, aniž by bylo významné, zda oprávněný má takové právní znalosti, aby byl subjektivně schopen posoudit uvedené skutkové okolnosti a dovodit, zda na jeho úkor došlo k bezdůvodnému obohacení.“ V souladu s rozhodnutím Nejvyššího soudu ze dne 18. 1. 2010, sp. zn. 28 Cdo 3148/2009, platí: „V případě bezdůvodného obohacení získaného plněním z neplatné smlouvy (§ 457 obč. zák.) je takovou rozhodující vědomostí znalost oprávněného těch skutkových okolností, z nichž lze dovodit, že smlouva, z níž bylo plněno, je neplatná (srov. usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 3. 2007, sp. zn. 33 Odo 306/2005). Není přitom významné, zda oprávněný má takové právní znalosti, aby byl subjektivně schopen posoudit uvedené skutkové okolnosti a zjistit, že smlouva, podle níž plnil, je neplatná (srov. usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. března 2008, sp. zn. 28 Cdo 3977/2007).“

Nejvyšší soud v rozhodnutí ze dne 30. 9. 2009, sp. zn. 25 Cdo 3306/2007, dovodil, že subjektivním okamžikem, kdy žalobce jako oprávněný zjistil skutečnosti, ze kterých mohl dovodit, že právní úkon, na jehož základě plnil, je neplatný, je okamžik, kdy zjistil, že prostředky vynaložil marně a že se mu nedostane očekávané protiplnění.

Finanční arbitr dovozuje, že takovým subjektivním okamžikem pro Navrhovatele byl okamžik, kdy mu Instituce vyplatila odkupné. Instituce dne 2. 4. 2012 oznámila Navrhovateli, že mu na novou pojistnou smlouvu poukáže odkupné ve výši 37.724 Kč z Pojistné smlouvy. Finanční arbitr nemá v řízení prokázané, kdy Instituce výše uvedené oznámení doručila Navrhovateli, ani kdy mu vyplatila odkupné. Podle § 58 zákona o pojistné smlouvě je „[O]dkupné splatné do 3 měsíců ode dne, kdy pojistitel obdržel žádost o výplatu odkupného“. Navrhovatel v řízení potvrdil, že mu Instituce vyplatila odkupné, když výši požadovaného bezdůvodného obohacení odvozuje jako rozdíl mezi zaplaceným pojistným a vyplaceným odkupným a zároveň nenamítá, že by se Instituce dostala s výplatou odkupného do prodlení. Finanční arbitr proto dovozuje, že Navrhovatel obdržel od Instituce odkupné nejpozději dne 1. 6. 2012, tj. do tří měsíců ode dne, kdy Instituci doručil dne 1. 3. 2012 výpověď Pojistné smlouvy. Nejpozději v tento okamžik měl Navrhovatel informace o tom, že utrpěl finanční ztrátu v souvislosti s Pojistnou smlouvou, resp. že se Instituce na jeho úkor obohatila. Od tohoto okamžiku pak Navrhovateli nic nebránilo, aby mohl podat žalobu k soudu, neboť otázka, zda finanční ztrátu žalovat na plnění či jako náhradu škody nebo vydání bezdůvodného obohacení z neplatné Pojistné smlouvy nebo jejího jednotlivého ujednání či zda za tuto ztrátu nikdo neodpovídá, je pouze otázkou právního posouzení, nikoliv skutkovou otázkou (srov. např. závěry Nejvyššího soudu v usnesení ze dne 17. června 2008, sp. zn. 28 Cdo 1840/2008), a Navrhovatel neprokázal, že by po tomto rozhodném datu zjistil nové rozhodné skutkové okolnosti týkající se možné neplatnosti Pojistné smlouvy nebo jejich jednotlivých ujednání.

Finanční arbitr vzal za doložené, že subjektivní promlčecí doba práva Navrhovatele na vydání bezdůvodného obohacení začala plynout nejpozději 1. 6. 2012 a uplynula nejpozději 1. 6. 2014, tedy před zahájením řízení před finančním arbitrem. Finanční arbitr

dovozuje, že i kdyby nárok Navrhovatele na vydání bezdůvodného obohacení z titulu neplatné Pojistné smlouvy zjistil, nemohl by jej Navrhovateli z důvodu jeho promlčení přiznat.

Z důvodu dřívějšího uplynutí subjektivní promlčecí lhůty se objektivní promlčecí dobou finanční arbitr s odkazem na zásadu hospodárnosti řízení dále nezabýval, neboť by to s ohledem na promlčení tvrzeného nároku pro výsledek řízení před finančním arbitrem nemělo význam (srov. závěry Nejvyššího soudu České republiky v rozhodnutí ze dne 18. 1. 2010, sp. zn. 28 Cdo 3148/2009, že „U práva na vydání bezdůvodného obohacení je stejně jako u práva na náhradu škody stanovena dvojitá, kombinovaná promlčecí doba, tj. subjektivní a objektivní. Tyto dvě promlčecí doby počínají, běží a končí nezávisle na sobě. Subjektivní promlčecí doba je kratší - dvouletá, objektivní promlčecí doba je buď tříletá u nezaviněného a nedbalostního bezdůvodného obohacení, nebo desetiletá, jedná-li se o úmyslné bezdůvodné obohacení. Pro vzájemný vztah subjektivní a objektivní promlčecí doby platí, že skončí-li běh jedné z nich, právo se promlčí, a to i vzdor tomu, že oprávněnému ještě běží druhá promlčecí doba. Pokud marně uplynula alespoň jedna z uvedených lhůt a je vznesena námitka promlčení, nelze právo přiznat.“).

5.5 Naléhavý právní zájem na určení neplatnosti Pojistné smlouvy

Podle § 24 zákona o finančním arbitrovi ve spojení s § 142 odst. 1 správního řádu platí, že musí účastník řízení, v tomto případě Navrhovatel, prokázat, že rozhodnutí o určení právního vztahu je nezbytné k uplatnění jeho práv (srov. § 80 občanského soudního řádu: „*Určení, zda tu právní poměr nebo právo je či není, se lze žalobou domáhat jen tehdy, je-li na tom naléhavý právní zájem.*“).

Finanční arbitr odkazuje na závěry Nejvyššího soudu v rozhodnutí ze dne 9. 12. 2009, sp. zn. 29 Cdo 101/2008, že „*je naléhavý právní zájem na určení, zda tu právní vztah nebo právo je či není, dán zejména tam, kde by bez toho určení bylo ohroženo právo navrhovatele nebo kde by bez tohoto určení se stalo jeho právní postavení nejistým. Žaloba domáhající se určení podle ustanovení § 80 písm. c) o. s. ř. nemůže být zpravidla opodstatněna tam, kde lze žalovat na splnění povinnosti podle ustanovení § 80 písm. b) o. s. ř. Jestliže se však určením, že tu právní vztah nebo právo je či není, vytvoří pevný právní základ pro právní vztahy účastníků sporu (a předejde se tak žalobě o plnění), je určovací žaloba přípustná i přesto, že je možná také žaloba o splnění povinnosti.*“

Naléhavý právní zájem na určení právního vztahu je tedy dán v situacích, kdy určovací žaloba je preventivního charakteru, sleduje účel vytvoření pevného právního rámce pro odvrácení budoucích sporů a eliminuje stav ohrožení práva či nejistoty v právním vztahu. Soud, tedy i finanční arbitr, by k ní měli přistupovat tehdy, když k odpovídající nápravě nelze dospět jinak. Pokud se však již vytvořil protiprávní stav, nemá prevence smysl a je třeba žalovat na odstranění tohoto stavu žalobou na splnění určité právní povinnosti (srov. závěry Nejvyššího soudu v rozhodnutí ze dne 27. 3. 1997, sp. zn. 3 Cdon 1338/96).

V tomto případě tedy není dán naléhavý právní zájem Navrhovatele na určení neplatnosti Pojistné smlouvy, Navrhovatel se může (a v řízení tak i učinil) domáhat splnění povinnosti, resp. plnění, současně finanční arbitr nezjistil, že by právo Navrhovatele bylo ohroženo anebo, že by se právní postavení Navrhovatele bez tohoto určení stalo nejistým.

5.6 K rozporu námítky promlčení s dobrými mravy

V soudní judikatuře se ustálil závěr, že námitka promlčení zásadně dobrým mravům neodporuje, jelikož se jedná o zákonný institut přispívající k jistotě v právních vztazích. Nejvyšší soud v rozhodnutí ze dne 28. 11. 2001, sp. zn. 25 Cdo 2905/99, dovodil, že „*Jestliže by však výkon práva namítat promlčení uplatněného nároku byl toliko prostředkem umožňujícím poškodit jiného účastníka právního vztahu, zatímco dosažení vlastního smyslu a účelu sledovaného právní normou by pro něj zůstalo vedlejší a z hlediska*

jednajícího by bylo bez významu, jednalo by se sice o výkon práva, který je formálně se zákonem v souladu, avšak šlo by o výraz zneužití tohoto subjektivního práva (označované rovněž jako šikana) na úkor druhého účastníka, a tedy o výkon v rozporu s dobrými mravy“. Předpoklady rozporu námitky promlčení s dobrými mravy shrnul Nejvyšší soud v rozhodnutí ze dne 13. 3. 2014, sp. zn. 25 Cdo 2593/2011, a to že „Uplatnění námitky promlčení by se přičilo dobrým mravům jen v těch výjimečných případech, kdy by bylo výrazem zneužití tohoto práva na úkor účastníka, který marné uplynutí promlčecí doby ničím nezavinil, a vůči němuž by za takové situace zánik nároku v důsledku promlčení byl nepřiměřeně tvrdým postihem ve srovnání s rozsahem a charakterem jím uplatňovaného práva a s důvody, pro které své právo včas neuplatnil. O jednání vykazující znaky přímého úmyslu poškodit druhého účastníka by ovšem nebylo možno uvažovat z okolností a důvodů, z nichž je vznik uplatněného nároku dovozován, nýbrž jen z konkrétních okolností, za nichž byla námitka promlčení tohoto nároku uplatněna. Tyto okolnosti by přitom musely být naplněny v natolik výjimečné intenzitě, aby byl odůvodněn tak významný zásah do principu právní jistoty, jakým je odepření práva uplatnit námitku promlčení (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 11. 2001, sp. zn. 25 Cdo 2905/99, nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 10. 2007, sp. zn. 33 Odo 561/2006)“.

Finanční arbitr nezjistil, že by k promlčení nároku Navrhovatele, který uplatňuje v řízení před finančním arbitrem, došlo vinou Instituce nebo že by námitka promlčení byla projevem zneužití práva na úkor Navrhovatele, ani že by některý z těchto důvodů byl naplněn v tak výjimečné intenzitě, která by odůvodňovala odepření práva uplatnit námitku promlčení. Finanční arbitr nemůže přisvědčit argumentaci Navrhovatele, že uplynutí promlčecí doby nezavinil, když finanční arbitr zjistil, že Navrhovatel měl nejpozději v roce 2012 povědomí o tom, že mu vznikla tvrzená škoda, resp. že se na jeho úkor Instituce bezdůvodně obohatila.

Jestliže Navrhovatel k rozporu námitky promlčení argumentuje zejména porušením povinností na straně Instituce a poukazuje na skutečnosti, že Instituce vypracovala Pojistnou smlouvu s vadami způsobujícími její neplatnost, jedná se o vylíčení skutkového základu podaného návrhu, nikoli však o popis zvláštních okolností navozujících rozpor námitky promlčení s dobrými mravy.

Navrhovatel nedoložil žádné závažné důvody, které by mu bránily ve včasné uplatnění tvrzeného nároku, nezdůvodnil, proč se po ukončení Pojistné smlouvy až do roku 2017, kdy podal návrh na zahájení řízení před finančním arbitrem, nezajímal o osud svých peněžních prostředků zaplacených Instituci, ani v čem konkrétně by měly spočívat závažné důsledky promlčení nároku Navrhovatele. Žádné okolnosti nenasvědčují tomu, že by námitka promlčení ze strany Instituce byla zneužitá v rozporu se zákonným účelem promlčení. Navrhovatel tedy způsobil marné uplynutí promlčecí doby vlastní nečinností, ačkoliv měl dostatečné informace pro uplatnění svých práv, a takovému jednání nelze poskytnout ochranu v podobě nepřipuštění námitky promlčení.

6 K výroku nálezu

Finanční arbitr na základě shromážděných podkladů a jejich pečlivém právním posouzení zjistil, že Navrhovateli nesvědčí nárok vydání částky ve výši 21.033 Kč s příslušenstvím jako bezdůvodného obohacení z neplatné Pojistné smlouvy, protože je promlčený.

Na základě všech výše uvedených skutečností rozhodl finanční arbitr tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto nálezu.

Poučení:

Proti tomuto nálezu lze podle § 16 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi do 15 dnů od jeho doručení podat písemně odůvodněné námitky k finančnímu arbitrovi. Práva podat námitky se lze vzdát. Včas podané námitky mají odkladný účinek.

Podle § 17 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi, nález, který již nelze napadnout námitkami, je v právní moci.

Mgr. Monika Nedelková
finanční arbitr

Doručuje se
Navrhovatel – datová schránka zástupce 79sgrxq
Instituce – datová schránka vfycqww

